

WWF

4/2023

Lehti elävän maapallon puolesta

AMAZON KUUMENEE JA KUIVUU

TALVILINNUT LAUDALLA

Moni lintulaji hyötyy talviruokinnasta.

JOULUPÖYTÄ ON KATETTU

Joulumenu on oodi kasviksille ja lähivesien kalalle.

KARI HIETALAHTI SUOJEELEE SAIMAANNORPPAA

Kipinä suojelutyöhön syttyi kalareissulla.

SISÄLLYSLUETTELO

6 Vahti ja Bara pitävät pedot loitolla

16 Joulutunnelmaa luontoystävällisistä herkuista

25 Ruoka puhutti nuoria Nuuksiossa

Sivu 8

Amazonin sademetsä on vaarassa muuttua savanniksi

- 7 Jaguaari symboloi luonnon voimaa
- 14 Parhaat vinkit lintujen talviruokintaan
- 19 Jätelöytö Saimaalla sai Kari Hietalahden toimimaan luonnon hyväksi
- 20 Asiaa: EU:n biodiversiteettistrategia vaatii jäsenmailta konkreettisia sitoumuksia
- 21 Kentällä: Isä ja poika ennallistivat Hiitolanjokea
- 22 Tuoreita onnistumisia
- 24 Kolumni: Luontodokumentit eivät aina kerro kaikkea
- 26 Kummiaukeama

WWF-LEHTI

on lehti tukijoillemme Suomessa.
33. vuosikerta.

Seuraava lehti ilmestyy
maaliskuussa 2024.

Osa lehden sisällöstä
tuotetaan Suomen
ulkoministeriön tuella.

JULKAISIJA WWF

Lintulahdenkatu 10
00500 Helsinki
Puh. 09 774 0100
toimitus@wwf.fi
wwf.fi
panda.org
WWF = Maailman Luonnon
Säätiö – World Wide Fund For
Nature, Suomen rahasto sr.
Y-tunnus 0215186-5

LAHJOITUSTILI

FI41 1572 3000 0111 89
MobilePay: 24620

KERÄYSLUVAT

Suomi RA/2022/549,
myönnetty 1.4.2022 koko
Suomen alueella Ahvenan-
maata lukuun ottamatta.
(Voimassa toistaiseksi
alk. 01.07.2022),
Ahvenanmaa Åland
ÅLR 2023/3397/27.4.2023
(1.7.2023-30.6.2024).
wwf.fi/keräyslupa

OSOITTEENMUUTOKSET JA TUKIJA-ASIAT

Puh. 040 192 3112
(arkisin klo 9-16),
tukija@wwf.fi

PAINO

Punamusta
ISSN 1458-5308

Painopaperi:

UPM Fine 120g
FSC Mix -sertifioitu

TOIMITUS

Päätoimittaja:

Noora Jussila

Toimituspäällikkö:

Minna Nyhrinen-Blázquez

Tekijät tässä numerossa:

Saara Atula
Joonas Fritze
Antti Haavisto
Saana Helmi
Kaisa Malin
Kimmo Ohtonen
Tiitu Saarikoski
Katri Virtalaakso
Heidi Volotinen

Ulkoasu:

Alexandra Antell

Taitto:

Johanna Kulmalainen

Kansi:

Siniotsa-amatsoni (*Amazona aestiva*).
© WWF-Sweden / Ola Jennersten

Kohti uusia

ONNISTUMISIA

Kalenterin viimeinen sivu on käännetty. Joulukuu onkin hyvä hetki pysähtyä ja arvioida kulunutta vuotta ympäristön näkökulmasta.

Ensiksi todettakoon tosiasiat: luontoa ei voi suojella, jos kaihtaa haasteita. Tässä työssä kohtaa väistämättä pettymyksiä, emmekä ole niiltä tänäkään vuonna välttyneet. Teimme esimerkiksi valtavasti töitä hallitusohjelmaan vaikuttamiseksi. Halusimme ohjelmaan kirjauksia, jotka olisivat auttaneet pysäyttämään luontokadon ja hillitsemään ilmastonmuutosta. Ohjelmaan tulikin ajamiamme hyviä tavoitteita, mutta kokonaisuus oli pettymys ja jätti huomattavasti toivomisen varaa ympäristön näkökulmasta.

Vaikeina hetkinä voimaa antavat hyvät uutiset, joita olemme tänä vuonna saaneet: äärimmäisen uhanalainen naali sai Suomessa ainakin 25 poikasta, Etelä-Karjalan Hiitolanjoki on vapautettu viimeisestään padosta ja saimaannorppakanta kasvoi liki viiteensataan yksilöön. Olemme koonneet luonnonsuojelun tuoreita onnistumisia tuttuun tapaan tähän lehteen (s.22–23), ja vuoden 2023 saavutuksiimme pääset tutustumaan nettisivuillemme.

Kuten patorakennelmiin päätään iskevät vaelluskalat, myös me luonnonsuojelijat törmäämme usein mahdottomilta vaikuttaviin esteisiin. Harva asia on mahdoton, mutta tavoitteiden saavuttaminen vaatii pitkäjänteisyyttä. Padonkin voi purkaa tai kiertää, ja onnistumiset ovat tärkeitä muistutuksia siitä, että työtä on jatkettava sinnikkäästi. Vanhaa sanontaa mukailen: leuka pystyyyn ja kohti uusia saavutuksia.

Liisa Rohweder

Liisa Rohweder
pääsihteeri, WWF Suomi

Tykkää, seuraa,
jaa ja vaikuta.
Yhdessä muutamme
maailmaa.

facebook.com/
wwfsuomi

@WWFSuomi
@LiisaRohweder

instagram.com/
wwfsuomi

wwf.fi/uutiskirje

wwf.fi
wwf.fi/kummiiksi
wwf.fi/yritykset

PINNALLA NYT

TYÖNTEKIJÖIDEMME
VINKIT TALVEEN.

SATU LÖPPÖNEN
Talous- ja hallinto-
koordinaattori

Lähde luontoretelle nauttimaan koskematomista umpihangista ja talvimetsän hiljaisuudesta lumikengillä. Näin pääset myös reiteille, joissa jalkaisin kulkeminen on työlästä. Välineet retkelle voit lainata esimerkiksi lähikirjastosta!

TARJA HAKALA
Yksityisvarain-
hankinnan johtaja

Arkiruokien suunnittelu helpottaa arkea ja säästää kukkaroa. Ideoita ympäristöystävällisistä ja terveellisistä resepteistä löydät wwf.fi/reseptit. Talvisin omia suosikejani ovat höyryävän kuumat keitot.

© SHUTTERSTOCK

Valitukset voivat säästää ilvesten henkiä

Suomen riistakeskus myönsi lokakuussa poikkeusluvut 300 ilveksen tappamiseen. WWF:n mielestä määrä on aivan liian suuri, sillä 300 ilveksen tappaminen merkitsisi ilveskannan pienenemistä 12 prosentilla.

Lehden painoon mennessä oli tiedossa, että ainakin osasta ilveksen kaatoluvista on tehty valitukset paikallisiin hallinto-oikeuksiin. Tämä voi johtaa osan kaatoluvista täytäntöönpanokieltoon ja säästää ilvesten hengen tulevana metsästyskautena.

WWF on jo vuosia pitänyt ilveksen metsästyksen myönnettyjä kiintiöitä liian suurina ja tuonut sen toistuvasti esiin lausunnoissaan. Ilveskannan kasvua nykyisestä ei ole mitään tarvetta yrittää estää, vaan metsiimme mahtuisi enemmänkin ilveksiä.

© PERKA TUURI / WWF

WWF:N KALAOPAS PÄIVITTYI - MERKITTÄVÄ MUUTOS SILAKAN SUOSITUKSIIN

Itämeren silakkakantojen huolestuttava taantuminen johti siihen, että WWF:n aikaisemmin suosittelemaa Pohjanlahden silakkaa tulisi nyt käyttää harkiten ja Itämeren pääaltaalta troolattua silakkaa olisi vältettävä kokonaan. Muutos on merkittävä, sillä silakka on suomalaisen kalastuselinkeino ylivoimaisesti tärkein laji.

Nykyisestä silakkasaaliista valtaosa jauhetaan kalankasvatuksen rehuksi, osa menee ulkomaan vientiin ja vain alle viisi prosenttia saaliista päättyy suomalaisten ruokapöytiin. WWF:n suojeluasiantuntija **Matti Ovaskan** mukaan silakan saaliskiintiöt tulisi ohjata rehuhalastuksen sijaan elintarvikekäyttöön.

”Silakan syönti on romahtanut Suomessa. Vielä vuosituhanen vaihteessa suomalaiset söivät vuosittain 1,2 kiloa per henkilö, nykyisin määrä on enää 300 grammaa”, Ovaska sanoo.

Kalastus on vain osa silakan taantumista selittävästä tekijöistä. Suurimmat syyt tilanteen heikkenemisen taustalla ovat todennäköisesti Itämeren ekosysteemissä ja ravintoverkoissa tapahtuneet muutokset. Ovaskan mukaan kalastuksen säätelyssä tulisikin herkemmin ottaa huomioon Itämeressä tapahtuvat nopeat muutokset.

WWF:n Kalaopas ohjaa liikennevalomenetelmällä kalan vastuulliseen kuluttamiseen. Voit tutustua WWF:n Kalaoppaaseen osoitteessa wwf.fi/kalaopas.

Miten kävi ilmastoneuvotteluissa?

YK:n ilmastokokous Dubaissa päättyi 12. joulukuuta ja kokoukseen on paikan päällä osallistunut myös WWF Suomen ilmasto-ohjelman johtaja **Bernt Nordman**. Kokouksessa on arvioitu muun muassa sitä, ovatko tähän asti tehdyt ilmastotoimet olleet riittäviä. Tuoreet kokouskuulumiset löydät nettisivuiltamme osoitteesta wwf.fi/ajankohtaista.

Luonto on lahjan arvoinen

Luonto on antanut meille kaiken. Jotta korvaamaton luontomme säilyisi, on nyt yritysten vuoro auttaa.

© BILDAGENTUR ZOONAR GMBH / SHUTTERSTOCK

Tee yrityksesi
joululahjoitus jo tänään:
wwf.fi/yritysjoulu

© AKI-PEKKA SINIKOSKI / WWF

ANTTI HAAVISTO
Viestinnän asiantuntija

Revontulista nauttimisessa ajoitus on tärkeää. Avuksi kannattaa ottaa revontulisovellus, kuten AuroraAlert. Ulos on myös hyvä lähteä heti, kun sovellus ilmoittaa, sillä värit eivät aina viihdy taivaalla kauaa.

SAANA HELMI
Markkinointiviestinnän asiantuntija

Asutko lähellä rannikkoa? Talven seisauttama saaristo on rentouttava lähimatkakohde, missä voit nauttia hiljaisuudesta tähtitaivaan alla. Asutettuihin saariin kulkee yhteysalukset ympäri vuoden.

© AKI-PEKKA SINIKOSKI / WWF

MINNA NYRHINEN-BLAZQUEZ
Viestinnän asiantuntija

Jos kaipaat kantaaottavaa kuunneltavaa, kuuntele islantilaisartisti Björkin ja espanjalaisen Rosalían kappale "Oral". Teos kritisoi Islannissa vakavia ympäristövahinkoja aiheuttaneita kalanjelijyläitöksiä.

© JOONAS FRITZE / WWF

Vesien hyvä tila suojaan ääri-ilmiöiden vaikutuksilta

Maapallon veden ja makean veden ekosysteemien vuosittain tuottama taloudellinen arvo on noin 60 prosenttia globaalista bruttokansantuotteesta, kertoo WWF:n High Cost of Cheap Water -raportti. Makea vesi on elinehto ihmisille, eläinlajeille, ympäristölle ja taloudelle, mutta vettä pidetään edelleen itsestäänselvyytenä. Terveet vesiekosysteemit myös suojaavat ilmastonmuutoksen myötä yleistyviltä sään ääri-ilmiöiltä, kuten kuivuudelta ja tulvilta.

Tulvat ovat kiusana myös Suomessa, mutta niiden haittoja voidaan vähentää. WWF esimerkiksi rakensi Inkoonjoelle 1,5 kilometriä pitkän kaksitasouoman ehkäisemään rankkasateiden aiheuttamia tulvia.

METSÄSTRATEGIA PÄIVITETTÄVÄ

Hallitus teki lokakuussa periaatepäätöksen kansallisesta metsästrategiasta Metsäneuvoston riitaisan esityksen perusteella. Se tarkoittaa, että strategia on tiekartta metsien käyttöön Suomessa seuraavien vuosien ajan. WWF vaatii strategian päivittämistä.

"Strategiassa painotetaan aivan liian voimakkaasti puuntuotantoa metsien muiden arvojen ja käyttömuotojen kustannuksella. Sen sijaan hallituksen tulisi asettaa hakkuille metsien hiilinieluja ja metsäluontoa turvaavat rajat", WWF Suomen johtava metsäasiantuntija **Mai Suominen** sanoo.

WWF ja Suomen luonnonsuojeluliitto ovat kansallista metsästrategiaa valmistelleen Metsäneuvoston jäseniä. Molemmat ympäristöjärjestöt jättivät vuonna 2022 valmistuneesta strategiasta eriävän mielipiteen.

"Strategia ei edusta kaikkien sen valmisteluun osallistuneiden tahojen näkemyksiä. Ilmastokriisi ja luontokato ovat aikamme suurimmat haasteet, eikä metsästrategia vastaa niiden pysäyttämiseen – päinvastoin. Siksi se on päivitettävä", Suominen sanoo.

WWF-lehti nyt kuunneltavissa!

Kaipaatko kuuntelemista lenkeille, junamatkoille tai kotitöiden lomaan? Nyt voit kuunnella WWF-lehden juttuja! Mielenkiintoiset tarinat luonnosta ja sen suojelusta löydät Spotifysta tai Soundcloudista hakusanalla "WWF-lehti".
Vinkkaa myös ystävälle!

WWF VASTAA

ASKARRUTTAAKO JOKIN? WWF:N ASiantuntijat VASTAAVAT.

Lähetä kysymyksesi meille: toimitus@wwf.fi

Naalin onnistuneet pesinnät ilahduttavat, mutta samaan aikaan surettua kettujen kohtalo Tunturi-Lapissa. Eikö naalia voida suojella ilman, että kettuja metsätetään? "Kettu on levittäytynyt yhä vahvemmin naalin perinteisille esiintymisalueille, ja se on naalille suuri uhka. Ketun leviämiseen tuntuu olla luultavasti monia syitä, jotka liittyvät paitsi ilmaston lämpenemiseen myös muuhun ihmisen toimintaan.

Arktista serkkuaan huomattavasti suurikokoisempi kettu syö samaa ravintoa kuin naali, eikä naalilla ole asiaa ketun valtaamille pesäpaikoille. Kettu pystyy myös tappamaan naalin poikasia ja jopa aikuisia naaleja.

Ketun poistometsästys naalin potentiaalisimmilla pesimäalueilla on hätäaputoimintaa, jota tarvitaan kriittisimmässä vaiheessa, jotta naalilla ylipäänsä olisi mahdollisuus asettua uudelleen alueille, joilta se on hävinnyt. Se on yksi – toivottavasti väliaikainen – naalin suojelutyön keinoista, jota ilman naali ei luultavasti olisi pystynyt palaamaan Suomeen pesimään."

© AKI-PEKKA SINIKOSKI / WWF

PETTERI TOLVANEN
Ohjelmajohtaja

TÄLLÄ PALSTALLA HAASTATELLAAN IHMISIÄ, JOTKA TUKEVAT WWF:N TYÖTÄ.

Koira kertoo,

KUN PETO ON LÄHELLÄ

TEKSTI MINNA NYRHINEN-BLAZQUEZ • KUVA JAANA VUOLA

Laumanvartijakoirat Vahti ja Bara vartioivat Kaisa Hilskan lampaita pedoilta. Koirien työ on ollut tehokasta.

Kun lampaat laiduntavat kolmen eri susilauman reivirillä ja lähimetsissä liikkuu myös ilveksiä, on löydettävä toimivia keinoja pedoilta suojautumiseen. Tämän tietää lietolaisen Karjataidon tilan pitäjä **Kaisa Hilska**, jonka parisatapäistä lammaslaumaa ja muita eläimiä on jo seitsemän vuotta vartioinut kaksi laumanvartijakoira.

Hilska hankki koirat sen jälkeen, kun ilves vieraili jatkuvasti hänen laitumillaan pentunsa kanssa. Petojen onnistui livahtaa lampaita tappamaan, vaikka laitumia ympäröivät korkeat sähköaidat, radiot pitivät meteliä, värivalot välkkyivät ja liiketunnistin räpsäytti valot päälle liikettä havaitessaan.

”Nukuin loppuvaiheessa toista viikkoa telttasängyssä ulkona vhdissa, mutta ilves oli silti ovelampi. Se jaksoi odottaa, että lähdin käymään aamupalalla tai vessassa ja kävi sillä välin aitauksessa syömässä. Menetimme yhteensä seitsemän uutta muutaman päivän välein, vaikka kuinka yritimme valvoa ympäri vuorokauden”, Hilska kertoo raskasta syksyään.

Nyt lampaiden ja etenkin karitsojen henkivartijoina toimivat keskiaasiankoira **Vahti** sekä Maremmano-abruzzese **Bara**. Kun koirat tulivat, päättyivät petovahingot niiden vartioimilla laitumilla.

Hilskan mukaan koirien haukkumisen sävy vaihtelee sen mukaan, miten suureksi ne arvioivat laitumia

lähestyvän uhan.

”Jos läheltä menee vaikka peuroja tai naapuriin ajaa oudompi auto, ne saattavat haukahtaa muutaman kerran. Mutta sitten jos susi kiertelee aidalla tai ilves on lähellä, haukkuun tulee vakava sävy ja se kestää kauan”, Hilska kuvailee.

Tällaista ”petohaukkua” Hilska kertoo kuulevansa muutaman kerran viikossa. Siitä, onko haukun taustalla aina juuri petohavainto, ei voi olla täysin varma.

”Sen voi hyvin tuottaa myös jokin muu epätyypillinen liikehdintä metsässä. Mutta kyllä riistakameramme tekee säännöllisesti havaintoja, että petoja on.”

Hilska on paitsi karjatilallinen myös eläintenkouluttaja, joka on jakanut oppejaan laumanvartijakoirista WWF:n laumanvartijahankkeessa. Hanke keskittyy kahden vuoden ajan nimenomaan koiriin, joissa nähdään paljon potentiaalia petojen hyökkäysten torjumisessa. Kun koirat suojelevat eläimiä pedoilta, ne mahdollistavat näin laiduntajien tärkeän tehtävän uhanalaisten perinneympäristöjen hoitajina.

Koulutukset ovat kiinnostaneet.

”Tilallisilla on ollut paljon kysymyksiä koiran käytön haasteista ja ratkaisuista. Laumanvartijakoirien hankkiminen vaatii tiloilta tiettyä valmiutta, mutta kun tämä on kunnossa, koirat kyllä hoitavat hommansa”, Hilska sanoo. ■

Jaguaari (*Panthera onca*)

Omaleimaisesta turkin kuvioinnista tunnettu jaguaari elää Etelä- ja Väli-Amerikan sademetsissä, savanneilla ja pensasaroilla. Jaguaari on sekä erinomainen uimari että taitava kiipeilijä, joka saalistaa sujuvasti niin maalla kuin vedessä. Jaguaari on kissaeläimistä vahvimpia ja monissa latinalaisamerikkalaisissa kulttuureissa se symboloi luonnon voimaa.

Monissa Etelä-Amerikan kulttuureissa jaguaaria pidetään myös sademetsän suojelijana. Nykyään jaguaari on silmälläpidettävä laji, sillä sen luontaiset elinympäristöt pienevät ja pirstaloituvat ihmisen maankäytön seurauksena. Tämä hankaloittaa sekä jaguaarin ravinnonhankintaa että lisääntymistä.

Sademetsien, savannien ja arojen raivaaminen maaviljelykselle, laidunmaaksi tai rakentamisen tieltä on myös lisännyt jaguaarin ja ihmisen välisiä konflikteja. Saalistusmaastojen huvetessa jaguaarit ovat tappaneet kotieläimiä ja laidunkarjaa, minkä seurauksena niitä on ammuttu. Jaguaaria salametsästetään myös sen ikonisen turkin ja muiden ruumiinosien vuoksi.

WWF suojelee jaguaaria yhdessä paikallisyhteisöjen kanssa pyrkien turvaamaan jaguaarin elinympäristöjä ja vähentämään jaguaarien ja ihmisten välisiä konflikteja. Tavoitteena on kasvattaa tai vähintään säilyttää nykyisellä tasolla jaguaarien lukumäärä vuoteen 2030 mennessä.

FAKTA:

Jaguaarin leukaperät ovat vahvat ja sen puraisu pystyy murtamaan kilpikonnaan kuoren.

Jaguaareja elää 18 maassa Etelä- ja Väli-Amerikassa, mutta yli puolet niistä elää Brasiliassa. Metsäkadon seurauksena jaguaari on hävinnyt jo El Salvadorista ja Uruguaysta.

Jaguaareja on 173 000. Laji on silmälläpidettävä sillä elinympäristöjen tuhoutuminen uhkaa sitä.

Amazon on lähellä

KRIITTISTÄ KEIKAHDUSTA

TEKSTI TIITU SAARIKOSKI • KUVITUS KATRI VIRTALAAKSO

Amazonin kosteustasapaino on uhattuna metsien tuhoutumisen ja ilmaston lämpenemisen takia. Kun sateet vähentyvät ja kuivat kaudet pidentyvät, alue on luisumassa kohti kriittistä pistettä, jossa sademetsä alkaa muuttua savanniksi.

Amazonin sademetsä on nimensä mukaisesti riipuvainen sateesta. Vesi kiertää sademetsässä uskomattoman voimakkaasti: yksittäinen sadepisara voi kiertää puiden läpi ja sataa uudelleen viisi tai kuusi kertaa veden liikkua vesireittejä pitkin idästä länteen. Satojen metsien siimeksessä kiemurtelevien jokien lisäksi puiden latvojen yläpuolella risteilee ”lentäviä jokia”, jotka muodostuvat, kun Atlantilta haihtuva vesi yhdistyy Amazonin

yllä metsistä ja joista haihtuvaan kosteuteen.

Sademetsän uniikki vedenkierto on kuitenkin uhattuna.

”Amazonin ekosysteemi on vaarassa muuttua peruuttamattomasti, ja osissa sademetsää näin on jo tapahtunut”, sanoo WWF:n kansainvälinen metsäsiantuntija **Maija Kaukonen**.

Syyt kytkeytyvät metsäkatoon ja ilmastonmuutokseen. ▶

**”Jos Amazon menetetään,
ilmaston lämpenemistä yli 1,5 asteen
ei pystytä estämään.”**

Amazonin tiedepaneeli määritteli vuonna 2021 raportissaan viisi tekijää, joista minkä tahansa ylityminen voi johtaa Amazonin kriittiseen käännekohtaan. Nämä ovat vuosittaisen sademäärän jääminen alle 1000–1500 millimetrin, kuivien kausien venyminen yli seitsemän kuukauden mittaisiksi, veden kokonaismäärän väheneminen yli 200 millimetrillä vuodessa Amazonin alavilla tasangoilla, maailman keskilämpötilan nouseminen yli 2 celsius-asteen ja 20–25 prosentin metsäkato Amazonilla.

”Ainakin viimeiseksi mainittu tekijä on jo ylitetty, sillä jo kolmannes Amazonin metsistä on joko kokonaan raivattu tai pahasti pirstoutuneita”, Kaukonen sanoo.

Amazonia hävitetään paljon varsinkin maa-alaa vaativan lihantuotannon tieltä: metsää raivataan karjalaitumiksi ja viljelymaiksi rehusoijan tuotantoa varten. Lisäksi yli 15 prosenttia Amazonin alueesta on kaavoitettu kaivos- ja öljy-yhtiöiden toiminnalle. Erityisesti kullankaivuu aiheuttaa laajasti tuhoa Amazonin metsille ja vesistöille.

Metsän häviämisen lisäksi Amazonia uhkaa sen sirpaloituminen: vaikka Amazonia suojeltaisiin jonkin valtion sisällä, naapurivaltiossa tilanne voi olla aivan toinen.

”Vaikka metsäkatoa tapahtuisi vain osassa sademetsäaluetta, se voi johtaa koko Amazonin ekosysteemin heikkenemiseen. Vaarana on myös, että etenevän metsäkadon takia jotkut osat Amazonista eivät ole enää yhteydessä toisiinsa.”

Sademetsä kuumenee ja kuivuu

Syyskuussa uutiset kertoivat Brasilian menettäneen yli 150 jokidelfiiniä, kun Tefe-järven lämpötila nousi pitkittyneen kuumuuden seurauksena jopa 39 asteeseen. Järkyttävä tapaus osoitti, kuinka hauraan tasapainon varassa koko Amazon on.

”Amazonin alueella elävät jokidelfiinit ovat konkreettinen esimerkki kuivuuden kärsijöistä. Delfiinit ovat jo valmiiksi ahtaalla jokien patoamisen, kestäättömän kalastuksen ja vesistöjen saastumisen seurauksena, ja kuivuus on uhka niiden elinympäristöille”, Kaukonen sanoo.

Poikkeuksellisen voimakkaat lämpöaallot ovat koetelleet tänä vuonna jo useita Amazonin alueen maita, ja monissa paikoin jokien vedenpinta on ollut historiallisen matalalla. Kuumuudesta johtuva veden

liian korkea lämpötila ja vähäinen happimäärä ovat vaaraksi jokidelfiinin lisäksi monille muillekin makean veden lajeille.

Kun Amazonin metsäpeite häviää ja kasvillisuus vähenee, lämpötila nousee ja veden kierto heikkenee, jolloin kosteutta ja sadetta ei muodostu enää samalla tavalla. Tästä seuraa kuivuutta, ja metsä- ja maastopalojen riski kasvaa.

”Kostea metsä muuttuu savannimaisemmaksi, avoimemmaksi, ja siellä kasvaa kuivuuteen sopeutuneita lajeja. Mikroilmasto muuttuu ja lajit, jotka eivät pärjää kuivemmissä olosuhteissa, häviävät.”

Amazonin merkitys heijastuu rajojen ulkopuolelle

Kaikista voimakkaimmin Amazonin ekosysteemin muutos vaikuttaa Amazonilla ja sen lähialueilla eläviin ihmisiin. Amazonin alueella elää 47 miljoonaa ihmistä. Vaikka valtaosa asuu kaupungeissa, on monen elinkeino suoraan riippuvainen sademetsästä. Alueella elää myös 500 alkuperäiskansaa ja etnistä ryhmää, joista 66 elää yhä pääosin täysin eristyksissä muusta maailmasta.

”Amazon on useille siellä eläville alkuperäisyhteisöille oman kulttuurin ja perinteiden säilymisen ehto. Metsä ja joet ovat heille kaikki kaikessa; ne ovat koti

ja juuret, side esivanhempiin ja elinkeino”, Kaukonen sanoo.

Monet Amazonin yhteisöt ovat täysin riippuvaisia joista ja kalastuksesta. Kosteikkojen ja jokien kuivuessa kalastus ei ole enää mahdollista, ja myös maanviljely vaikeutuu sateiden vähentyessä. Toisaalta myös sateen tulo voi tietää ongelmia, sillä metsän puuttuessa rankkasateet voivat aiheuttaa satoa tuhoavia tulvia.

Muutokset heijastuvat Amazonin ulkopuolelle asti, sillä sademetsän muodostama kosteus mahdollistaa etelään siirtyessään hyvät viljely- ja elinolosuhteet laajalle alueelle Etelä-Amerikassa. Myös tuulet ovat kytköksissä Amazonin alueen vedenkiertoon, ja siten tuulien ja sateiden suunta voi muuttua laajasti Amazonin muuttuessa.

Lämpenevä ilmasto on yksi Amazonin uhkista ja Amazon on myös keskeinen taistelussa ilmastomuutosta vastaan. Metsät ovat maailmanlaajuisesti merkittäviä hiilinieluita ja -varastoja, ja Amazon on niistä kaikkein merkittävin: sademetsäalueen uumeniin on sitoutunut lähes viidesosa maailman maahan sitoutuneesta hiilestä. Kun metsiä raivataan, sinne vuosikymmenten aikana sitoutunut hiili vapautuu ilmakehään ja kiihdyttää ilmastomuutosta.

”Amazonin kohtalo on siten sidoksissa koko maapallon tulevaisuuteen. Jos Amazon menetetään, ilmaston lämpenemistä yli 1,5 asteen ei pystytä estämään”, Kaukonen sanoo.

Suojelutoimilla on kiire

Ekosysteemin keikahduksen pysäyttämiseksi Amazonin metsäkato on saatava loppumaan kiireesti. Metsäkadon suurimman syytään, maataloustuotannon, tulee siirtyä metsäkatovapaaseen ja kestävämpään tuotantomalliin ja tässä myös kansainvälisillä toimijoilla on Kaukonen mukaan tärkeä rooli.

”Koko tuotannon arvoketjun, aina viljelijöistä ja prosessoijista kansainvälisiin ostajiin asti, on muututtava. EU:ssa toimivia yrityksiä muutokseen velvoittaa tuore EU:n metsäkatoasetus, joka kieltää vuodesta 2025 alkaen metsäkatoa aiheuttavien tuotteiden tuonnin EU:n markkinoille. Tämä koskee laajasti myös suomalaisia yrityksiä.”

Yksittäinen ihminen voi Suomessakin tehdä osansa suosimalla kasvipainotteista ruokavaliota sekä varmistamalla esimerkiksi kahvia tai suklaata ostaessa, että tuote on vastuullisuussertifioitu.

Lisäksi Amazonin suojelualueiden hallinnointia sekä turvaamista muun muassa laittomilta hakkuilta, kaivoksilta sekä metsäpaloilta tulee tukea varmistamalla tähän riittävästi rahoitusta ja resursseja.

”Amazonin maiden tulee kansainvälisen yhteisön tuella turvata alkuperäiskansojen oikeudet omien metsäalueidensa hallintaan ja tukea heitä metsien suojelussa. Parhaiten säilyneet metsäalueet Amazonilla ovat juuri alkuperäiskansojen hallinnoimia”, Kaukonen sanoo.

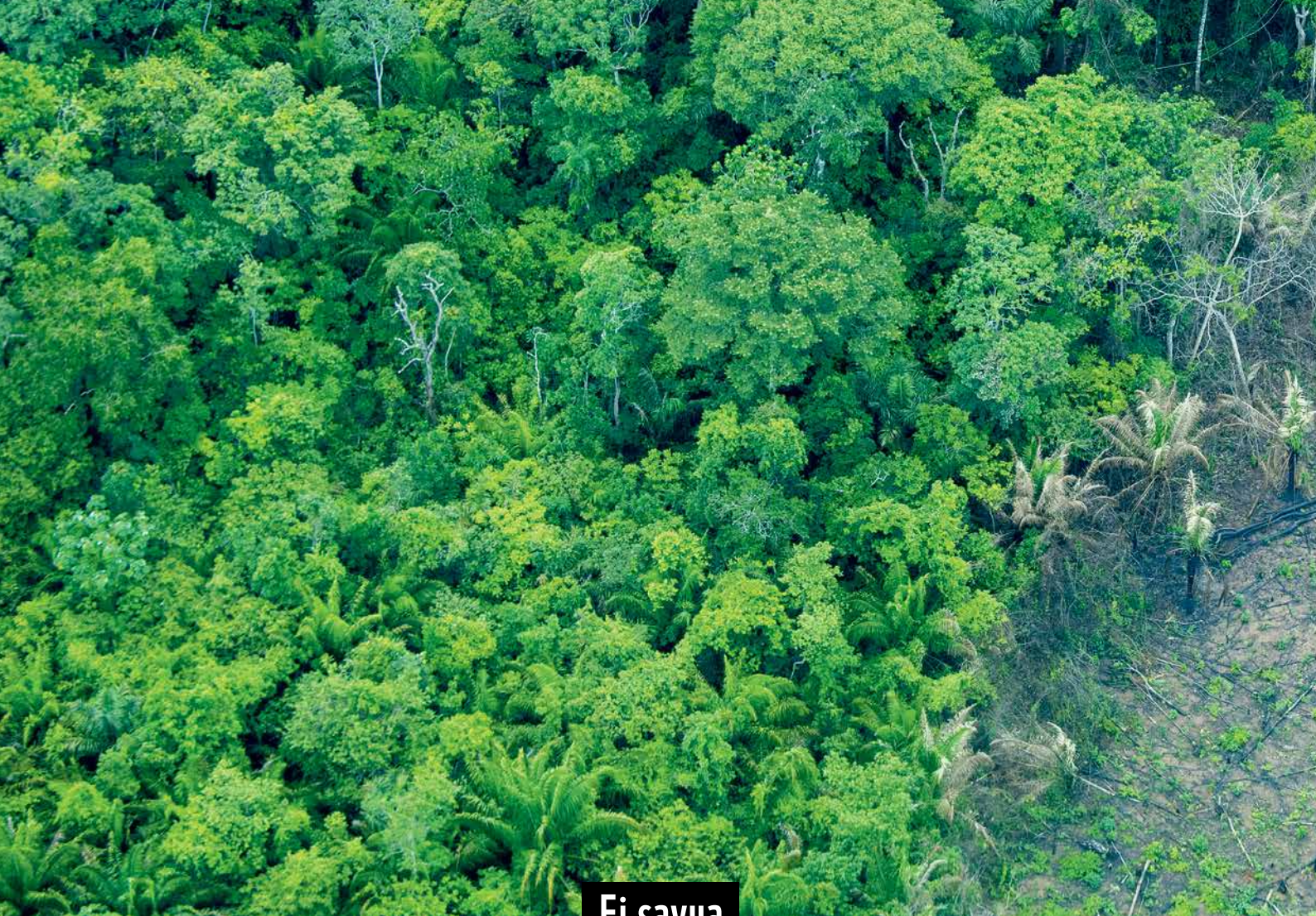
Huolestuttavan tilanteen vastapainoksi Amazonilla on onneksi nähtävillä myös positiivista kehitystä, mikä luo toivoa Amazonin suojelutyöhön.

Brasilia, jonka alueella suurin osa Amazonista sijaitsee, sai alkuvuodesta uuden presidentin. **Luiz Inácio Lula da Silva** on ensimmäisen vuotensa aikana lisännyt luonnonsuojelun rahoitusta ja saanut hidastettua metsäkadon tahtia edellisiin vuosiin verrattuna. Elokuussa Ecuador kielsi kansanäänestyksen jälkeen öljynporauksen Yasunín kansallispuistossa Amazonilla. Kolumbiassa valtio on asettanut tavoitteita metsäkadon hidastamiseksi, mikä on tuottanut jo tulosta.

”Samankaltaista poliittista tahtoa ja lainsäädäntöä tarvitaan nyt kaikissa Amazonin maissa, jotta kauheimpien skenaarioiden toteutuminen voidaan estää”, Kaukonen toteaa. ■

Yhdeksän valtion Amazon

- Amazon on maailman laajin trooppisten metsien sekä pitkien jokiverkoston kattama alue. Se sijaitsee yhdeksän valtion alueella ja kattaa 40 prosenttia Etelä-Amerikan pinta-alasta.
- Kymmenesosa maailman eläin- ja kasvilajeista elää Amazonilla, ja arvioiden mukaan jopa 90 prosenttia alueen lajeista on vielä löytämättä. Amazonin lajeja ovat muun muassa jaguaari, jokidelfiini ja tapiiri.
- Viidesosa maailman nestemäisestä makeasta vedestä sijaitsee Amazonilla.
- Amazoniin on sitoutunut 17 prosenttia maailman maahan sitoutuneesta hiilestä.

Ei savua

ILMAN TULTA

TEKSTI NOORA JUSSILA • KUVA JAIME ROJO

Boliviassa sijaitseva Iténezin luonnonsuojelualue on mittaamattoman arvokas osa Amazonin sademetsiä. Se on toistaiseksi säilynyt muita alueita paremmin metsäpaloilta ja -kadolta, mutta enää sekään ei ole turvassa.

Maasta kohoaa savua. Se haisee kitkerältä ja muuttaa koko metsän sumuiseksi. Kuiva maa kytee, ja paikoitellen aluskasvillisuus roihauttaa liekkeihin. Jos metsää katsoo ylhäältä päin, näkee, miten sieltä täältä nousee harmaita savupatsaita.

Etelä-Amerikassa Amazonin sademetsän alueella on tänä vuonna ollut poikkeuksellisen kuivaa. Boliviassa sijaitsevalla Iténezin luonnonsuojelualueella kuivuus näkyy muun muassa metsäpaloina ja kuivuneina joenuomina.

Kuivuus on osa Amazonin sademetsän vuodenvaihtelusta, mutta tänä vuonna sitä on voimistanut El Niño -ilmiö. Ilmastonmuutoksen edetessä niin El Niñon kuin kuivien kausien en-

nustetaan voimistuvan alueella.

Kuivalla kaudella Amazonin sademetsässä palaa jatkuvasti jossain. Monet metsäpalot karkaavat maa- ja karjataloilta, joissa maata poltetaan, jotta siitä versoisi nopeammin ruohoa laiduntavalle karjalle tai jotta maa muuttuisi hedelmällisemmäksi viljelyä varten. Tänä vuonna metsäpaloissa ollaan tekemässä surullista ennätystä. Yksin lokakuun aikana eri puolilla Amazonin aluetta raportoitiin 22 061 tulipaloa. Suurin osa paloista saa alkunsa Brasilian puolella. Brasilian alueella sijaitsevat osat Amazonin sademetsää ovatkin kärsineet pahiten.

”Metsäpalojen ehkäiseminen on hyvin tärkeää, ja siinä ensimmäinen askel on, että

MAIJA KAUKONEN © WWF / SINKKOSI

kaikille alueen asukkaille saataisiin enemmän tietoa metsäpaloista ja osattaisiin ohjeistaa heitä vastuulliseen ja varovaiseen tulen käyttöön”, kertoo WWF:n kansainvälinen

metsäasiantuntija **Maija Kaukonen**, joka vieraili Iténezin suojelualueella marraskuun alussa.

Kun palot pääsevät leviämään, tarvittaisiin niiden sammuttamiseen oikeanlaista kalustoa ja ihmisiä sammutustöihin. Vierailun aikana paikallisviranomaisten kanssa käydyt keskustelut kuitenkin paljastivat

”Iténezin alueella ollaan metsäpalojen torjunnassa täysin WWF:n tuen varassa.”

Kuva Iténezin alueelta, jossa metsäpalot tekivät tuhoja vuonna 2022.

Kaukoselle, ettei ainakaan Bolivian viranomaisilla ole juuri minkäänlaisia resursseja metsäpalojen sammuttamiseen.

”Iténezin alueella ollaan metsäpalojen torjunnassa täysin WWF:n tuen varassa. Tähän mennessä WWF on laatinut alueelle metsäpalojen torjuntasuunnitelman, mutta seuraavaksi se pitäisi jalkauttaa.”

Lisäksi tarvitaan sammutuslaitteita ja ihmisiä, jotka pystyvät toimimaan palojen syttyessä. Iténezin alueella on aiemmin ollut kuusitoista metsänvartijaa, mutta nykyisin heitä on laajalla suojelualueella vain neljä.

Erityisen huolissaan metsäpaloista ovat Iténezin luonnonsuojelualueella asuvat alkuperäisväestöön kuuluvat ihmiset. Viime vuonna tuli riehui Bella Vistan kylän lähellä luonnonmetsässä, ja kyläläiset sammuttivat paloa metsässä kolme viikkoa vapaaehtoisvoimin. Heillä oli käytössään WWF:n ostamat vesipumput ja suojavarusteet.

Iténez kätkee sisäänsä useita ekosysteemejä

Amazonista puhuttaessa kiinnitetään huomiota usein juuri sademetsiin, vaikka tosiasiassa Amazonin alue on mosaikki erilaisia ekosysteemejä, joilla on kaikilla oma arvokas roolinsa alueen monimuotoisen luonnon ylläpitämisessä. Yhden ekosysteemin tuhoutumisella voi olla katastrofaalisia vaikutuksia koko Amazonin alueelle.

Bolivian puolella sijaitseva Iténezin suojelualue on vielä toistaiseksi säilynyt hyvin, ja juuri sen vuoksi alueen suojelemiseen kannattaa nyt panostaa. Uskomattoman monimuotoista aluetta on suojeltu jo lähes 20 vuotta. Iténezin alueen erilaiset ekosysteemit ovat trooppisia sademetsiä, savanneja, jokivarren metsiä, kosteikkoja, jokia ja järviä. Alueella elää 490 kasvilajia ja 714 eläinlajia, joihin lukeutuvat esimerkiksi jaguaari, jättiläissaukko, jokidelfiini ja kapybara.

Myös Boliviassa on kuitenkin paineita ottaa maata karjatalouden, rehusoijan- ja riisinviljelyn käyttöön. Erityisen uhattuina ovat luontaiset ruohotasangot, joilla on tähän mennessä ollut luonnonlaidunnusta.

”Ruohotasangot ja niillä sijaitsevat pienet metsät, joita paikalliset kutsuvat metsäsaariksi, ovat tärkeä elinympäristö monelle lajille. Vastaavat luontaiset ruohotasangot on tuhottu jo monessa Etelä-Amerikan maassa karjatalouden ja rehusoijan viljelyn tieltä”, Kaukonen sanoo.

Kestävät elinkeinot auttavat luontoa ja paikallisia

Suomesta käsin Iténezin luonnonsuojelu-alueita ja WWF Bolivian toimintaa on tuettu niin ulkoministeriön, WWF-kummien kuin yksityisen suurlahjoittajan rahoilla. Varoilla on laadittu metsäpalojen torjunta-

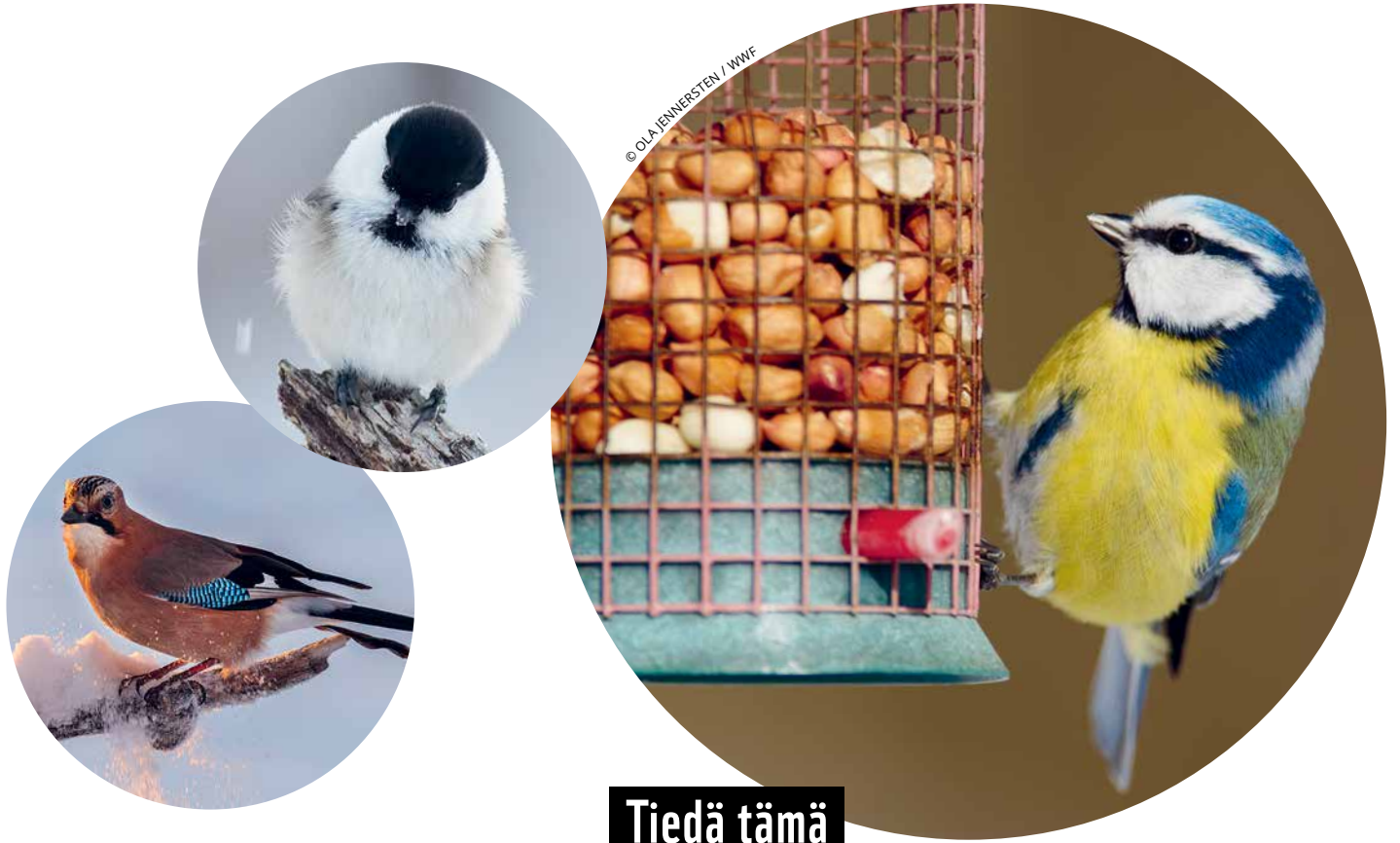
suunnitelma sekä ostettu paikallisyhteisöille varusteita metsäpalojen sammuttamista varten.

Kuivuus ja metsäpalot vaikeuttavat luonnosta riippuvaisten paikallisyhteisöjen elinkeinoja, ja siksi WWF auttaa paikallisia kyläyhteisöjä kestävien elinkeinojen kehittämisessä.

Puista roikkuvat nyrkinkokoiset kaakao-puun hedelmät kätkevät sisäänsä yhden arvokkaan raaka-aineen, jonka kerääminen ja myyminen on monelle tärkeä elinkeino. Täällä kaakaota ei tarvitse viljellä, vaan se kasvaa metsässä villinä ja tuottaa enemmän hedelmää kuin paikalliset ehtivät kerätäkään. Niin ikään Iténezin metsissä kasvaa Suomessakin terveysvaikutuksistaan tunnettuja acai-marjoja ja parapähkinöitä. WWF:n tuella on hankittu esimerkiksi acai-marjojen käsittelylaitos.

WWF:n tuella on aloitettu myös Iténez-jokeen uineen haitallisen vieraslajikalan *Arapaima gigasin* pyytäminen, jotta alueen luontaisille lajeille jäisi enemmän elintilaa.

Kun aurinko laskee Iténez-joen ylle, sekoittuu iltauvaan savua ja ilmassa leijailee palavan maan tuoksu. Iténezin suojeleminen on erityisen tärkeää nyt, kun Amazonin aluetta tuhoutuu nopealla vauhdilla muualla. ■

© OLA JENNERSTEN / WWF

Tiedä tämä

LINTUJEN TALVIRUOKINNASTA

TEKSTI JOONAS FRITZE • KUVAT OLLI LAMMINSALO

Talvi tekee tuloaan, ja moni on jo aloittanut lintujen ruokinnan. Mutta onko ruokinnasta hyötyä linnuille? Entä miten se toteutetaan oikein? Kokosimme tietopaketin lintujen talviruokinnasta.

Onko talviruokinnasta hyötyä linnuille?

Valtaosa Suomessa pesivistä linnuista muuttaa etelään talveksi, mutta osa lajeista on sopeutunut sinnittelemään läpi talven hyisessä Pohjolassa. Näiden lajien ravinnonsaanti vaikeutuu huomattavasti päivien muuttuessa lyhyemmiksi ja kylmemmiksi. Ihmisen tarjoama talviruokinta voi auttaa monia lintuja selviämään pahimpien pakasten yli. Se ei kuitenkaan ole ensisijainen keino uhanalaisten lajien suojelemiseksi – tärkeämpää on niiden elinympäristöjen suojelu. Talviruokinta on ennen kaikkea mukava ja antoisa harrastus, jonka ansiosta lintuja pääsee tiirailemaan läheltä.

Mitkä lajit hyötyvät talviruokinnasta?

Talviruokinta, joka on yleistynyt viime vuosikymmeninä, on auttanut monia lajeja: esimerkiksi talitiainen ja sinitiaainen ovat runsastuneet Suomessa huomattavasti, ja yhä useammat mustarastaat jäävät talvemaan Suomeen ihmisen tarjoaman lisä-

ravinnon turvin. Vaikka osa lajeista kerää omiakin varastoja talveksi, ne voivat silti hyötyä ruokinnasta.

Milloin talviruokinta kannattaa aloittaa?

Sopiva aika aloittaa talviruokinta on, kun maa jäätyy tai peittyy lumeen. Otollinen aika saattaa siis vaihdella vuodesta toiseen.

Miten kauan ruokintaa tulisi jatkaa?

Kun talviruokinta on aloitettu, sitä ei pidä lopettaa ennen kevättä. Jos ruokinta on satunnaista, siitä ei ole linnuille mainittavaa apua. Ruokintaa ei kuitenkaan pidä jatkaa enää pesimäkauden alkaessa huhtikuun pakkailloilla.

Miten ruokintapaikka kannattaa sijoittaa?

Ruokintapaikan sijoittamisessa on syytä ottaa huomioon etäisyys rakennuksista. Jotta linnut eivät lennä ikkunoita päin, pitää etäisyyttä lähimpiin rakennuksiin olla ainakin kymmenen metriä. Ruokintapaikan lähellä

tulee olla myös luontaista suojaa linnuille, esimerkiksi havupuuta tai pensaita. Paikka kannattaa valita myös niin, etteivät kissat pääse nappamaan ruokailijoita.

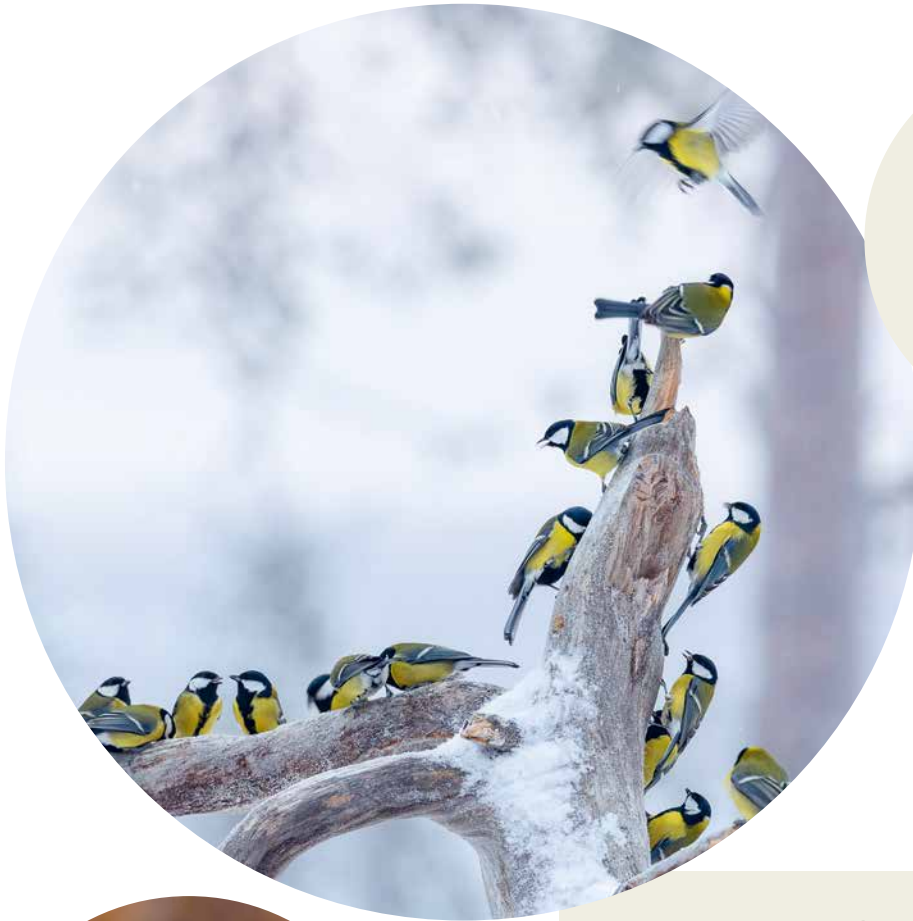
Mitä linnuille voi antaa ravinnoksi?

Linnuille voi antaa esimerkiksi maapähkinöitä, auringonkukansiemeniä, talia, kauraa tai hirssiä. Ruokia valitessa kannattaa mahdollisuuksien mukaan suosia kotimaisia tuotteita.

Missä lintuja saa ruokkia?

Omalla pihalla lintuja saa ruokkia vapaasti. Jos lintuja aikoo ruokkia taloyhtiön alueella, kannattaa pelisäännöt sopia taloyhtiön ja naapureiden kanssa. Jos ruokintaa suunnittelee kunnan maille, kannattaa asiaa tiedustella ensin kunnan ympäristöviranomaisilta.

Vinkit on julkaistu aiemmin WWF:n nettisivuilla.

*”Kun talvi-
ruokinta on
aloitettu, sitä
ei pidä lopettaa
ennen kevättä.”*

SUORA LÄHETYS LINTUJEN RUOKINTAPAICALTA ALKOI

WWF:n Luontoliven lähetyksessä seurataan lintuja Kuusamossa sijaitsevalla talviruokintapaikalla. Lähetyksessä nähdään vanhoissa metsissä viihtyviä lajeja, esimerkiksi kuukkeleita, tiaisia ja tikkoja.

WWF vei livekameran lintujen talviruokintapaikalle Oulangan kansallispuiston maisemiin, ja marraskuusta alkaen katsojille on välittynyt livekuvaa useista pohjoisen pakkasissa viihtyvistä lintulajeista. Kamera on samalla paikalla kuin kahtena edellisenä talvena, mistä lähetystä seurattiin viime vuonnakin yli puoli miljoonaa kertaa.

”Komea maisema sekä ruokintapaikalla nähty vipinä kiinnostivat suomalaisia. Monelle livelähetyksemme ovat tapa päästä lähelle luontoa”, sanoo WWF:n kehityspäällikkö **Justus Hyvärinen**. Lähetyksessä nähty ja kuultu voivat myös lisätä ymmärrystä uhanalaisista lintulajeista.

”Tänäkin vuonna odotamme lähetykseen useita kiinnostavia lajeja, esimerkiksi kuukkeleita, hömötiaisia ja kenties varpuspöllöäkin”, Hyvärinen jatkaa.

Livekameran näyttämö on Oulangan kansallispuiston kupeessa Kuusamon yhteismetsän alueella, jossa sijaitsee Kuusamo Nature Photographyn ylläpitämä ruokintapaikka. Kameran teknisestä toteutuksesta vastaavat WWF, Live Eye ja Pukki Visuals.

Talvilintukamera on osa WWF:n laajempaa Luontolive-palvelua, jossa seurataan suoria lähetyksiä suomalaisesta luonnosta. Livekamerassa on viime vuoden tapaan ääni ja lämpömittari. Aiemmin Luontoliven kamerat ovat taltioineet muun muassa saimaannorpan, sääksen, rupiliskon ja taimenten elämää. Lähetyksiä on katsottu jo yli 25 miljoonaa kertaa. ■

*Kolmen juureksen
skagenpiirakka*

Takuuvarmat JOULUN KRUUNAAJAT

TEKSTI ANTTI HAAVISTO • RESEPTIT JA KUVAT SAARA ATULA

Joulu voi tulla, kun keittiöstä leijailee siirappisen appelsiini-kastikkeen, paahdetun maa-artisokan ja pähkinäisen myskikurpitsan taianomainen tuoksu. Katoimme joulupöydän, joka on oodi kasviksille ja lähivesien kalalle.

Luontoa ja huoletonta joulun aikaa arvostavalle herkkusuulle on nyt katettu pöytä valmiiksi. Luonnonystävän resepteillä löydät uusia makuja, kunnioitat perinteitä ja otat monenlaiset ruokavaliot huomioon. Joulun vastuullisiin ruokavaihtoihin pätee samat helpot muistisään-

nöt kuin arkiruokaankin: valitse runsaasti kasviksia ja suosi lähivesien kestävästi pyydettyjä kalalajeja, kuten särkikalaja, muikkua, ahventa ja haukea. Trooppiset ja muut vieraammat merenherkut kannattaa jättää ostamatta tai tarkistaa niiden kestävyys WWF:n Kalaoppaasta.

*Paahdetut
dijon-ruusukaalit*

*Jouluisesti maustetulla
linnsiohrotolla täytetyt
kurpitsat*

*Paahdetut
perunasiivut
särkitahnalla*

Paahdetut perunasiivut särkitahnalla

Annoksia: 6
Valmistusaika:
20 min + 30 min

Ainekset

Pikkelöidyit sipulit

1 punasipuli
1 rkl valkoviinietikkaa
2 rkl sokeria
2 rkl vettä

Paahdetut perunat

4 kpl (n. 300 g) uuniperunaa oliiviöljyä suolaa

Särkitahna

1 tlk (145 g) savustettua ja valkosipulilla maustettua särkisäilykettä esim. Järki Särkeä
1 dl kaura- tai soijafraichea
3 rkl tilliä
3 rkl ruohosipulia
0,5 sitruunan kuori
mustapippuria

Valmistusohje

- 1 Kuori ja leikkaa punasipulista ohuita puolirenkaita. Sekoita joukkoon valkoviinietikka, sokeri ja vesi. Jätä maustumaan vähintään tunniksi. Voit valmistella sipulit jo pari päivää etukäteen jääkaappiin.
- 2 Leikkaa tai siivuta perunasta n. 3 mm siivuja. Levitä pellille. Pirskottele päälle oliiviöljyä ja suolaa. Paista 200-asteisessa uunissa 30 minuuttia. Jos teet paahdetut perunasiivut jo etukäteen, lämmitä ne mikrossa tai uunissa tarjoilua varten.
- 3 Valuta särkisäilykkeestä ylimääräinen öljy pois mahdollisimman hyvin. Hienonna ruohosipuli ja tilli. Sekoita haarukalla särki, fraiche, yrtit, sitruunankuori ja mustapippuri. Mikäli tahnaan jää liikaa kalatölkin öljyä, tahnasta voi tulla liian juoksevaa. Jos näin käy, valuta tahnasta ylimääräinen neste tiheäsilmäisen siivilän läpi.

Kolmen juureksen skagenpiirakka

Annoksia: 6
Valmistusaika:
30 min + paistoaika 40 min

Ainekset

500 g lehtitaikinaa
2 dl kreikkalaista gurttaa (kasvipohjaista jogurttaa)
3 tl piparjuuritahnaa
1 sitruuna
200 g juuriselleriä
1 palsternakka
3 maa-artisokkaa
2 rkl oliiviöljyä suolaa
1 punasipuli
n. 0,5 dl merileväkaviaaria tilliä
mustapippuria

Valmistusohje

- 1 Ota lehtitaikina ajoissa sulamaan. Kauli lehtitaikina noin 30x40 cm levyksi. Jos käytät lehtitaikinalevyjä, kauli ne kiinni toisiinsa.
- 2 Sekoita gurtti, piparjuuritahna ja puolet sitruunan mehusta. Levitä seoksesta noin puolet lehtitaikinapiirakan pohjalle.
- 3 Kuori juuriselleri ja palsternakka. Pese maa-artisokat hyvin. Siivuta juurekset ohuiksi siivuiksi ja levitä tasaisesti piirakkapohjan päälle. Pirskottele päälle oliiviöljyä ja ripottele suolaa.
- 4 Paista piirakkaa 200-asteisessä uunissa ensin 20 minuuttia. Pilko punasipuli ohuiksi puolirenkaiksi. Levitä punasipulisiivut piirakan päälle ja jatka paistamista vielä 15 minuuttia.
- 5 Paiston jälkeen lisää loput gurtista nokareina piirakan päälle. Lisää merileväkaaria nokareina ja raasta puolet sitruunankuoresta piirakan päälle. Pirskottele päälle vielä sitruunamehua. Rouhi mustapippuria ja lisää tuoretta tilliä.

Jouluisesti maustetulla linsisohratolla täytettyä kurpitsaa

Annoksia: 6
Valmistusaika: 30 min +
1h 15 min paistoaika

Ainekset

1,5 kg myskikurpitsaa suolaa oliiviöljyä
2 dl ruokaohraa
1 tetra (230 g) punaisia linssejä
150 g pakastepinaattia sulatettuna
2 sipulia
2 rkl oliiviöljyä
3 rkl rusinoita
0,5 tl kanelia
0,5 tl kardemummaa
¾ tl maustepippuria
1 tl rosmariinia
0,5 tl suolaa
¼ granaattiomenan siemenistä

Sinappigurtti

2 dl kreikkalaista soija- tai kauragurttaa
2 tl kokojyväsinappia
1,5 rkl sitruunamehua
riipaus suolaa

Valmistusohje

- 1 Halkaise myskikurpitsa pituussuunnassa. Asettele puolikkaat leikkuupinta ylöspäin uunivuokaan. Tee veitsellä pieniä viiltoja pintaan, jotta kurpitsa kypsyy nopeammin. Ripottele hieman suolaa päälle ja pirskottele oliiviöljyä pinnalle. Paista uunin keskitasolla 45–60 minuuttia.
- 2 Keitä ruokaohra kypsäksi pakkauksen ohjeen mukaan. Kuori ja leikkaa sipulit puolirenkaiksi. Lisää sipulit pannulle oliiviöljyn kanssa ja paista keskilämmöllä n. 15 minuuttia, kunnes sipuli on karamellisoitunut. Sekoita ohran joukkoon linsit, karamellisoidut sipulit, pakastepinaatti, rusinat sekä kaikki mausteet.

- 3 Kun kurpitsa on kypsää, kaavi molemmista sisus pois niin, että kurpitsaa jää kuitenkin reunoille. Sekoita kaavittu, kypsä kurpitsa ohralisäkkeen joukkoon. Täytä kurpitsanpuolikkaat ohralisäkkeellä. Kaikki ei välttämättä mahdu kurpitsojen sisään, joten lusikoi ylijäävä ohra uunivuon pohjalle. Tähän vaiheeseen asti voit myös esivalmistella, eli nyt voit jättää täytetyt kurpitsat odottamaan jääkaappiin tarjoilua.
- 4 Ennen ruokailua laita täytetyt kurpitsat vielä 200-asteiseen uuniin 15 minuutiksi.
- 5 Sekoita gurtin ainekset keskenään. Ripottele paistettujen kurpitsojen päälle granaattiomenan siemeniä ja tarjoile sinappigurtin kanssa.

Paahdetut dijon-ruusukaalit

Annoksia: 6
Valmistusaika:
5 min + paistoaika 15 min

Ainekset

300 g ruusukaaleja
1 rkl dijon-sinappia
2 rkl vaahterasirappia
3 rkl appelsiinimehua
3 rkl mantelilastuja tai hienonnettuja manteleita
3 rkl kuivattuja karpaloita

Valmistusohje

- 1 Pese ja halkaise ruusukaalit ja levitä pieneen uunivuokaan. Sekoita dijon ja vaahterasirappi. Sekoita sitten appelsiinimehu niiden joukkoon. Kaada kastike ruusukaalien päälle. Ripottele mantelilastut päälle.
- 2 Lämmitä uuni 200-asteiseksi ja aseta grillivastus päälle, jos sellainen on. Paahda ruusukaaleja 15 minuuttia. Sekoita karpalot joukkoon paahdamisen jälkeen.

Juha Taskinen (vas.), Tommi Korpela ja Kari Hietalahti tekevät yhdessä töitä Saimaan ja sen lajien suojelemiseksi.

Agendana

SAIMAAN SUOJELU

TEKSTI KAISA MALIN • KUVA MARKKU TISSARINEN

Saimaan kasvatti, näyttelijä Kari Hietalahti huolestui Saimaan luonnosta ja halusi tehdä asialle jotain. Hietalahti kuvailee suojelutyötä saimaannorpan puolesta loppuelämänsä agendaksi.

Näyttelijä **Kari Hietalahti** on tuttu näky Saimaan vesillä. Eräs mökkireissu Suomen suurimman järven rannalle oli näyttelijälle käännteentekevä: hän huomasi läheiseen kalanviljelyslampeen ilmestyneen jätekasan, josta valui jäteväettä puroa pitkin suoraan Saimaaseen. Siinä hetkessä syttyi palo suojelutyöhön.

”Hyppäsin dokumentaristi **Juha Taskisen** ja kuvaaja **Markku Tissarisen** mukaan Hyvä Katiska -kampanjaan, jonka avulla Saimaan kesämökkiläisiä ja vapaa-ajankalastajia neuvottiin norppaturvallisesta kalastamisesta”, Hietalahti kertoo.

Kampanjassa toteutettiin YouTube-sarja, jossa jaettiin vinkkejä norppaturvallisen katiskan rakentamisesta näyttelijäkollegalle **Tommi Korpelan** ahvenruokareseptiin.

Kampanjan lisäksi Hietalahti on osallistunut apukinoskolauksiin ja keinopesien asennukseen saimaannorpan pesinnän tur-

vaamiseksi. Parhaillaan hän kerää kannattajia Taskisen, Korpelan ja neljän muun norppasuojelijan kanssa kansalaisaloitteeseen, jonka tavoitteena on kieltää verkkokalastus saimaannorpan levinneisyysalueilla heinäkuun loppuun saakka.

Verkkokalastuskiellon tavoitteena on antaa nuorille kuuteille lisää aikaa vahvistua ja välttää kalaverkot.

”Jos kalaa haluaa pyytää ja syödä, sen voi tehdä myös norppaturvallisilla katiskoilla ja pyydyksillä”, Hietalahti toteaa.

Hän painottaa, ettei kansalaisaloitteen tarkoituksena ole astua ammattikalastajien varpaille vaan vähentää verkkokalastuksesta aiheutuvia vaaroja erittäin uhanalaiselle saimaannorपालle.

Hietalahti itse harrastaa perhokalastusta. Suojelun avulla hän haluaa auttaa myös Saimaan vesistöjen muita uhanalaisia lajeja, kuten järvilohia, saimaannieriää ja järvi-

taimenta. Hän on ilokseen huomannut, että erityisesti kalastusta aloittelevilla nuorilla on halua kalastaa vastuullisemmin.

”Nuorissa kalastajapiireissä moni ei halua kalastaa verkoilla ollenkaan”, Hietalahti sanoo.

Tänä vuonna kalanpyydyksiin on tilastojen mukaan kuollut jo yhdeksän saimaannorppaa. Määrä on saanut Hietalahden surulliseksi – siksi hän vetoaa suomalaisiin ja toivoo ihmisten allekirjoittavan aloitteen.

”Maailman ainoa saimaannorppakanta elää Suomessa Saimaan vesillä, ja siksi sen suojelun tulisi koskettaa jokaista suomalaista, myös valtion tasolla.”

Kansalaisaloitteen voi allekirjoittaa osoitteessa www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/12345. Lehden painoon mennessä aloitteesta on jo reilut 33 000 allekirjoitusta vaadittavasta 50 000:stä. Aloitteen nimienkeruu umpeutuu vuoden lopussa. ■

TÄLLÄ PALSTALLA
ASiantuntijamme
Yrittävät vastata
vaikeisiin kysymyksiin
ymmärrettävästi.

Antaako Suomi

LUONTOKADON JATKUA?

TEKSTI JOONAS FRITZE

Mihin kansainvälisiin luontotavoitteisiin Suomi on sitoutunut?

Maailman valtiot, Suomi muiden mukana, sitoutuivat viime vuoden joulukuussa YK:n luontokokouksessa hyväksytyssä niin sanotussa Kunming-Montrealin sopimuksessa pysäyttämään luonnon köyhtymisen vuoteen 2030 mennessä. Tämän YK:n luontosopimuksen ohella Suomi on sitoutunut myös EU:n biodiversiteettistrategiaan, jonka tavoite on sama: luontokadon pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä. Luontokadon pysäyttämiseksi on tärkeää sekä ennallistaa luontoa että lisätä sen suojelua.

Onko Suomi toimimassa kansainvälisesti tekemiensä sitoumusten mukaisesti?

Suomi ajoi YK:n luontokokouksessa kunnianhimoisten tavoitteiden kirjaamista Kunming-Montrealin sopimukseen. Nyt kaikkien osapuolten tulee tehdä kansalliset strategiat, joissa maat selventävät, kuinka ne aikovat toimeenpanna Kunming-Montrealin sopimusta. Tämä prosessi on Suomessa loppusuoralla. Kansallisesta luonnon monimuotoisuusstrategiasta eli luontokatostrategiasta on kuitenkin näillä näkymin tulossa täysin riittämätön päätavoitteeseensa nähden, mikä tarkoittaa, että Suomi on tekemässä tietoista päätöstä epäonnistua luontokadon pysäyttämisessä vuoteen 2030 mennessä. Strategiasta puuttuu sekä kunnianhimoa että konkreettisia tavoitteiden ja mittareiden osalta.

Mitä ongelmia kansalliseen luontokatostrategiaan liittyy?

Sekä Kunming-Montrealin sopimuksen että EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteisiin on kirjattu suojellun pinta-alan merkittävä lisääminen. Esimerkiksi biodiversiteettistrategian tavoite on kasvattaa EU:n suojeltujen maa- ja merialueiden pinta-alaa niin, että 30 prosenttia alueista on oikeudellisen suojelun piirissä. Suojelluista alueista vähintään kolmasosan tulee olla tiukasti suojeltuja. Suomen luontokatostrategian uusimmasta versiosta on kuitenkin poistettu konkreettiset suojelutavoitteet eli hehtaarit ja prosentit.

Lisäksi valmistelun yhteydessä esitetystä muodossaan kansallinen luontokatostrategia olisi ristiriidassa Suomen oman luonnonsuojelulain kanssa: Luonnonsuojelulain

mukaisesti kansallisessa luonnon monimuotoisuusstrategiassa tulee asettaa määrälliset ja ajalliset tavoitteet ja eri toimille vastuutahot. Esityksessä ei toistaiseksi ole nimettyjä vastuutahoja, ja mitattavia aikaan sidottuja tavoitteita on ainoastaan muutamassa kohdassa.

Mitä tapahtuu seuraavaksi?

Kansallisen luontokatostrategian ja siihen liittyvän toimenpideohjelman on tarkoitus lähteä ensi vuoden alussa lausunkierrokselle ja sen jälkeen valtioneuvoston hyväksyttäväksi. Strategian valmistelu on edennyt ympäristöministeriön johdolla. Käytännössä ympäristöministeriöllä ei kuitenkaan näytä olevan muilta ministeriöiltä tulevan poliittisen paineen ja ohjauksen takia riittäviä rahkeita valmistella strategiaa, joka oikeasti auttaisiin luontokadon pysäyttämisessä.

Pääministeri **Petteri Orpon** (kok.) hallitusohjelman mukaan Suomi vastaa luontopolitiikallaan kansainvälisiin sitoumuksiin, ja hallitus tavoittelee luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämistä. Hallitus kantaa viime kädessä vastuun myös kansallisesta luontokatostrategiasta. Päätäjillä on nyt näytön paikka: jos Suomi yrittää mennä siitä, mistä aita on matalin, tekisi maamme tietoisien ja erittäin valitettavan päätöksen antaa luontokadon jatkaa. ■

”SUOMI ON SITOUTUNUT KANSAINVÄLISESTI LUONTOKADON PYSÄYTTÄMISEEN VUOTEEN 2030 MENNESSÄ. KÄYTÄNNÖSSÄ SUOMI ON KUITENKIN TEKEMÄSSÄ TIETOISTA PÄÄTÖSTÄ OLLA PYSÄYTTÄMÄTTÄ LUONNON KÖYHTYMISTÄ”, WWF:N OIKEUDELINEN NEUVONANTAJA **RAIJA-LEENA OJANEN** SANOO.

© AKA-PEKKA SINIKOSKI / WWF

TÄLLÄ PALSTALLA
PÄÄSEVÄT ÄÄNEEN
IHMISET, JOTKA
SUOJELEVAT LUONTOA
KENTÄLLÄ.

Hiitolanjoki virtaa nyt

VAPAANA

TEKSTI HEIDI VOLOTINEN • KUVA MIKKO NIKKINEN / STORYMAKERS

Yrittäjä Aatu Vaittinen on ollut isänsä Heikki Vaittisen kanssa purkamassa Hiitolanjoen patoja – kirjaimellisesti. Mittava ennallistamisprojekti toi maanrakentajille töitä, minkä lopputuloksena syntyi lisää elintilaa äärimmäisen uhanalaisille vaelluskaloille.

”Maanrakennusyritykseni nimi, River Diggers, juontaa juurensa Hiitolanjoen Kangaskoskelle. Kangaskoski oli ensimmäinen Hiitolanjoen kolmesta padosta, jotka purettiin ja ennallistettiin takaisin luonnontilaiseen tilaansa. Olimme isäni **Heikki Vaittisen** kanssa mukana purkamassa Kangaskosken patoa vuonna 2021, Lahnasenkosken patoa vuonna 2022 ja tänä syksynä olimme purkamassa viimeistä, Ritakosken patoa.

Työskentely yhdessä isäni kanssa on ollut mukavaa. Kun työmaalla on tuttu työpari ja tunnemme toisemme läpikotaisin, kommunikointi ja yhteistyö on saumatonta. Se on mielestäni suuri voimavara. Olemme työskennelleet aikaisemmin monenlaisissa ympäristöissä ja tehneet esimerkiksi järvenrantaruoppauksia ja kosteikkoja. Virtavesiympäristössä työskenteleminen on kuitenkin hyvin erilaista ja vaatii paljon suunnittelua ja varovaisuutta.

Haasteita tuo esimerkiksi veden ohjaaminen työpadon tai pohjapadon avulla pois työmaa-alueelta, jotta työskentely onnistuu kuivissa olosuhteissa. Jokiympäristöstä ei aina tiedä, minkälainen tai miten syvä pohja missäkin kohtaa jokea on. Onkin huomioitava muun muassa oikeanlaiset syvytykset ja se, ettei koskesta tule liian jyrkkä, jotta kalat pääsevät

nousemaan siihen helposti.

Padonpurku viimeistellään maisemointivaiheessa, jolloin raakalouheen päälle tehdään luonnontilaverhoilu ja kutusoraikkoja. **Matti Tapaninen** ELY-keskukselta päätti niistä Hiitolanjoella ja oli ohjeistamassa meitä kiviaineksen ja kutusoraikkojen asettelemisessä oikeisiin kohtiin. Se on erittäin tärkeää, sillä ennallistamisessa halutaan luoda uhanalaisille vaelluskaloille mahdollisimman hyvät olosuhteet elää ja lisääntyä.

Patojen purkaminen on haastavaa mutta palkitsevaa työtä. Ennallistamistyö konkretisoitui viime vuonna, kun Lahnasenkosken maisemointi oli vasta puolessavälissä: Laatokan järvilohet nousivat kaivinkoneiden sekaan ja yrittivät tehdä kutupesä raakalouheeseen. Kalat palasivat alueelle heti, kun esteet niiden tieltä oli purettu. Lisäksi järvilohien poikalaskennoista on saatu hienoja tuloksia.

Olen luontoihminen, joten on ollut hienoa olla mukana Hiitolanjoen kaltaisessa patojenpurun pioneerihankkeessa. Erityisen hienoa on myös se, että Hiitolanjoelle on tehty myös esteettömät ulkoilureitit kaiteineen. Ne mahdollistavat myös liikuntarajoitteisen pääsyn alueelle ja turvalliset olosuhteet päästä nauttimaan luonnossa retkeilemisestä.” ■

Tuoreita

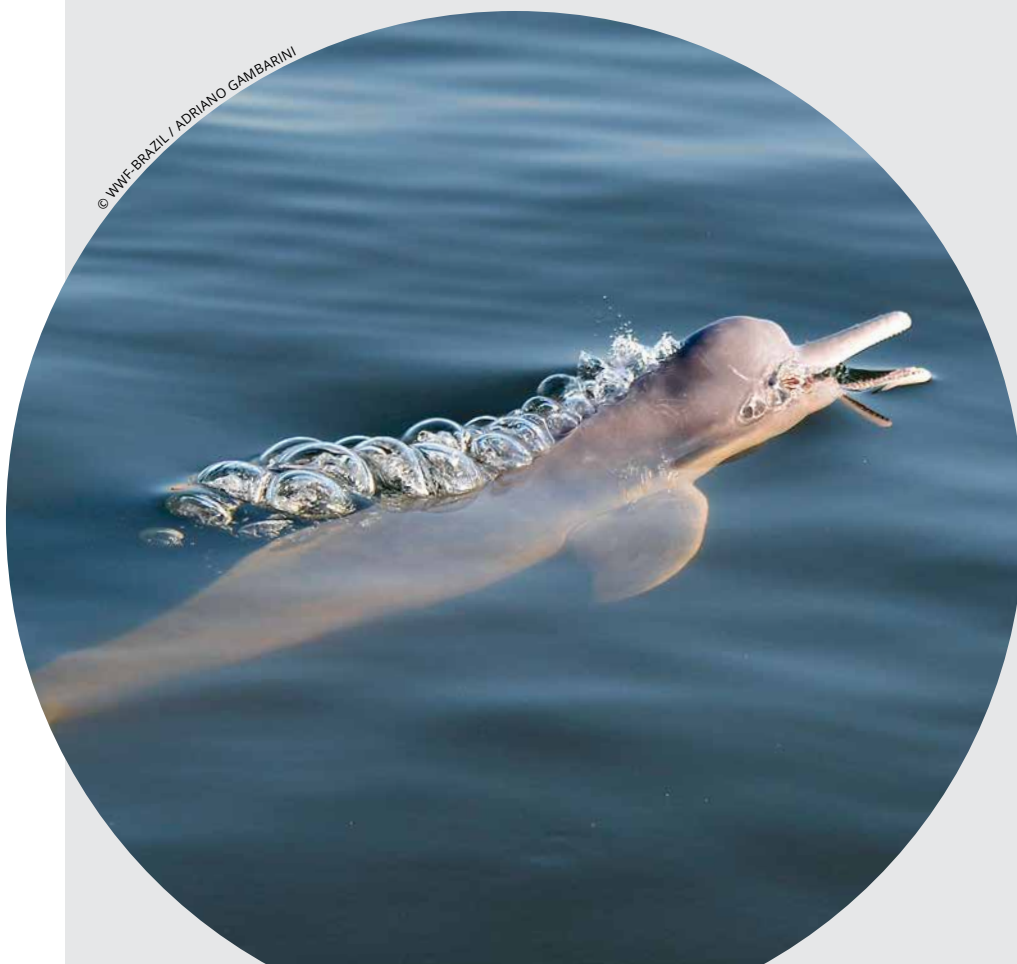
ONNISTUMISIA

Kiitos tuestasi! Nämä ajankohtaiset onnistumiset eivät olisi mahdollisia ilman tukijoitamme ja pitkäjänteistä luonnonsuojelutyötämme. Löydät lisää onnistumistarinoita osoitteesta wwf.fi/suojelusaavutukset.

Yli 10 000 käynyt WWF:n ruokakurssin

WWF:n ruokakurssin on käynyt yhteensä jo yli 10 000 hyvän ruuan ystävää. Ruokavalinnat ovat ympäristön kannalta tärkeimpiä arjen valintoja, ja ruualla on isot vaikutukset ilmastoon, Itämereen ja muuhun luontoon. Maksuton ruokakurssimme tarjoaa tilaajille kuuden viikon ajan sähköpostiin viikoittaisen uutiskirjeen, josta löytyy runsaasti herkullisia reseptejä ja käytännön vinkkejä ympäristöystävällisen ruuan valmistamiseen. Kurssin voi tilata osoitteesta wwf.fi/ruokakurssi.

© WWF-BRAZIL / ADRIANO GAMBARINI

Jokidelfiinimaat lupasivat yhdistää voimansa lajin pelastamiseksi

11 Aasian ja Etelä-Amerikan jokidelfiinivaltiota allekirjoittivat lokakuussa julistuksen, jossa ne sitoutuivat jokidelfiinien suojeluun. Suojeluyhteistyölle on suuri tarve, sillä jokidelfiinien määrä on romahtanut 1980-luvun jälkeen 73 prosentilla, ja jäljellä olevat kuusi lajia ovat kaikki erittäin tai äärimmäisen uhanalaisia.

Julistuksessa lueteltuja suojelutoimenpiteitä ovat muun muassa suojelualueverkoston luominen, veden laadun parantaminen, kestävämmistä kalastusmenetelmistä luopuminen sekä jokidelfiinien tutkimuksen ja monitoroinnin lisääminen. Tuemme julistuksen tavoitteiden toteutumista yhdessä muiden järjestöjen ja toimijoiden kanssa.

© MTHA / SHUTTERSTOCK

Hiitolanjoessa ennätysmäärä äärimmäisen uhanalaisen järvilohen poikasias

© MIKKO VIKKINEN / STORMARKERS

Hiitolanjoelta kantautui iloisia poikasuutisia, kun äärimmäisen uhanalaisen järvilohen lisääntymistulokset rikkoivat aikaisemmat ennätykset padosta vapautetussa Kangaskoskessa. Hiitolanjoen patojenpurku on ollut valtava suojelumenestys ja upea esimerkki ennallistamistoimistamme: vuosi sitten äärimmäisen uhanalaiset järvilohet nousivat padon alta vapautettuun koskeen miltei heti sen jälkeen, kun siihen päästettiin taas vettä. Hiitolanjoen patojen purkaminen on merkittävä teko uhanalaisten vaelluskalojen hyväksi, sillä kyseinen joki on tärkeä lisääntymisalue muun muassa äärimmäisen uhanalaiselle Laatokan järvilohelle ja vaeltavalle järvitaimenelle.

Yli 30 koulutusta kasvatustalouden ammattilaisille

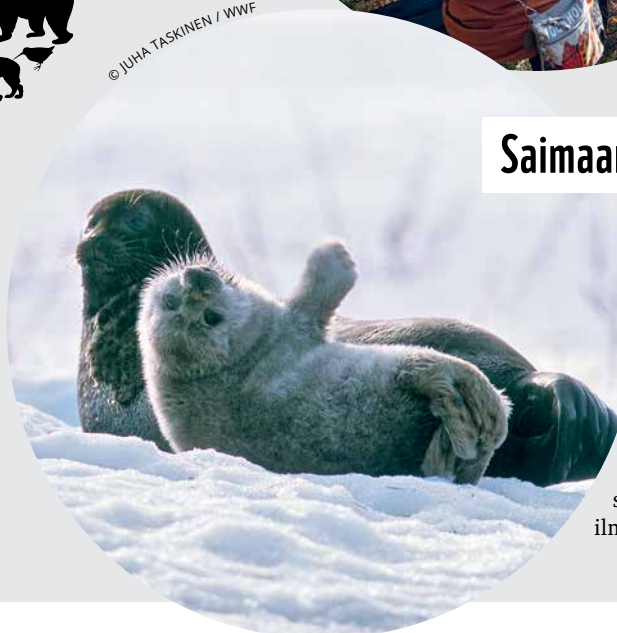
© ANNA MIUTKA / WWF

Yhdessä kahdeksan muun toimijan kanssa olemme pitäneet yli 30 koulutusta opettajille, rehtoreille, koulun johtajille ja varhaiskasvatuksen ammattilaisille. Koulutukset ovat tarjonneet yli 550 kasvatustalouden ammattilaiselle tietoa ja konkreettisia välineitä kestävän elämäntavan vahvistamiseen päiväkodeissa, kouluissa ja toisella asteella. Täydennyskoulutukset ovat olleet osa Opetushallituksen rahoittamaa Kohti ympäristövastuullista oppimisyhteisöä -hanketta, joka alkoi syksyllä 2022 ja päättyi tämän vuoden lopussa.

© JUHA TASKINEN / WWF

Saimaannorppakanta kasvoi kymmenillä norpilla

Metsähallitus julkaisi lokakuussa vuoden 2023 saimaannorpan kanta-arvion, jonka mukaan saimaannorppien määrä on kasvanut noin 480 yksilöön. Saimaannorppien määrä on siis kaksinkertaistunut reilussa 20 vuodessa, ja se on merkittävä osoitus tuloksellisesta suojeluyhteistyöstämme Metsähallituksen ja muiden toimijoiden kanssa. Norpan suojelutoimiimme kuuluvat muun muassa apukinoskolaukset, pesälaskennat ja pesäpaikkasukellukset sekä haamuverkkojen naaraukset eteläisellä Saimaalla. Jotta saimaannorppakanta säilyy elinvoimaisena, jatkamme pitkäjänteistä suojelutyötämme ja taistelemme saimaannorpan uhkia kuten ilmastonmuutosta vastaan.

Kumman valitsen,

TARUN VAI TOTUUDEN?

Kasvoin Avaran luonnon upeiden luonto-ohjelmien parissa. Niillä oli tärkeä rooli siinä, että kiinnostuin luonnosta jo pienenä. Kuinka jännittävää olikaan, kun joka lauantai-ilta BBC:n tuottamat luontospektaakkelit veivät minut vieraisiin ja ihmeellisiin maailmoihin – leijonan savannille, orangin sademetsiin ja jääkarhun arktiselle alueelle.

Ymmärrän, miksi ison budjetin luontoleffoja tähdittävät suuret ja näyttävät nisäkkäät. Ne ovat kassamagneetteja, jotka voivat saada myös suuren yleisön kiinnostumaan tärkeistä teemoista, kuten jäätiköiden sulamisesta tai sademetsien tuhoamisesta. Ainakin teoriassa.

Perinteisissä, usein eskapistisissa luonto-ohjelmissä ihminen on leikattu tarinasta tyystin pois, aivan kuin elämä leijonien savannilla kulkisi omaan luonnolliseen tahtiinsa vailla ihmisen läsnäoloa tai vaikutusta. Syy tähän lienee selvä: miksi antaa totuuden pilata hyvää tarinaa?

Ongelmana on, että näemme satumaisen kauniita elokuvia, jotka näyttävät todellisuudesta vain toisen puolen. Se, että katsoja näkee savannilla viilettäviä uljaita leijonia, voi tutkitusti saada hänet luulemaan, että lajilla menee hyvin. Todellisuuksessa yksi lapsuuteni sankareista on vaarassa kuolla sukupuuttoon lähivuosikymmeninä.

Suosituimpien, planeettamme näyttävimmistä eläinlajeista kertovien ja Hollywood-tason budjetilla tuotettujen spektaakkeleiden katsojaluvut ovat hätkähdyttävän suuria. Yli miljardi silmäparia on nähnyt BBC:n viime vuosien lippulaivasarjat Planet Earth II (2016) ja Blue Planet II (2017). Olen nähnyt molemmat sarjat; ne olivat visuaalisesti lumoavia ja täynnä tunteellista luontodraamaa.

On vaikeaa mitata, minkä verran kansainvälistä suosiota nauttiva elokuva tai sarja on saanut aikaan konkreettista yhteiskunnallista muutosta. Blue Planet II todistetusti lisäsi tietoisuutta muovimyrkytyksen haitoista maailman meriekosysteemeille, ja sarjan seurauksena kulluttajien vaatimukset muovin luopumisesta kasvoivat räjähdysmäisesti, aina lainsäätäjille asti.

KIMMO OHTONEN ON KIRJAILIJA JA DOKUMENTARISTI, JOKA ON LAPSESTA SAAKKA HAAVEILLUT VOIVANSA HENGITTÄÄ VEDEN ALLA.

Sir David Attenborough on myöntänyt katuneensa sitä, että vuosikymmenten ajan hän vaiken iilmastokriisistä ja muista vaikeista aiheista, joilla on tapana karkottaa katsojia ja suututtaa tiettyjä poliittisia voimia. Onneksi viime vuosina BBC on Attenborough'n johdolla alkanut tehdä luonto-ohjelmia, joissa tuodaan näkyviin todellisuus luontospektaakkeleiden taustalla.

Viimein tarinaan on tuotu mukaan myös planeettaamme dominoiva laji, Homo sapiens. Lopputulos: totuus on tarua ihmeellisempää. Esimerkiksi Attenborough'n juontama Extinction – the Facts (2020) on sittemmin saavuttanut valtavan suosion. Tämä osoittaa, että ihmiset eri puolilla maailmaa haluavat ymmärtää, mikä totuus on, ja ennen kaikkea, mitä voisimme kukin tahoillamme tehdä Avaran luonnon ikonisten lajien pelastamiseksi. Yksi luontoelokuva tai -sarja ei muuta maailmaa yhdessä yössä, mutta se voi panna aluilleen muutoksen, joka konkreettisesti näkyy vuosien aikana.

On lauantai-ilta. Katselen, kuinka alle vuoden ikäinen tyttäreni touhuaa lattialla, kun kummipoikani seuraa haltioituneena leijonien savannista kertovaa Avaraa luontoa. Tunnen ympyrän sulkeutuneen. Istahdan sohvalle kummipoikani viereen ja annan tarinan viedä. Leijonan karjuessa ruudulla tajuan tärkeän totuuden. Kaikki lapsuuteni sankarit leijonasta gorillaan ja jääkarhusta norsuun ovat edelleen täällä. Kaikki on vielä mahdollista. ■

© JONNE RÄSÄNEN / OTAVA

Simbiat Oladoja (vas.), Elsa Ropponen ja Henrique Leonardo saivat Youth Summitista paljon uusia oivalluksia ja oppeja ruuan ympäristövaikutuksista.

Ruokavaikuttaminen

YHDISTÄÄ NUORIA

TEKSTI JA KUVA KAISA MALIN

Marraskuun alussa järjestetty Youth Summit -tapahtuma keräsi lähes 60 nuorta Euroopasta ja Latinalaisesta Amerikasta Espoon Nuuksioon keskustelemaan kestävästä ruokavalinnoista.

”Youth Summit on nuorille suunnattu tapahtuma, jonka tavoitteena on kehittää ihmisten suhdetta ruokaan ja muuttaa heidän ruokavalintojaan kestävämmiksi. Nuoret edesauttavat muutosta ja toimivat viestinviejinä”, WWF:n projektikoordinaattori **Eeva-Maija Kakko** kertoo.

Youth Summit -tapahtumaan Nuuksiin saapui 18 vuotta täyttäneitä nuoria eri puolilta Eurooppaa ja Latinalaista Amerikkaa 1.–5. marraskuuta. Tapahtuman järjesti WWF osana kansainvälistä Eat4Change-hanketta, joka edistää siirtymistä kestävämpiin ruokavalioihin ja ruuan tuotantotapoihin aktiivisella erityisesti nuoria.

Nuoria oli 20 eri maasta. Yksi heistä oli Nigeriasta kotoisin oleva **Simbiat Oladoja**, joka opiskelee ruokainnovaatioiden johtamista Alankomaissa. Ruokaa rakastavan Oladojan kokemukset Nigerian ja Alanko-

maiden ruokakulttuureista ovat hyvin erilaiset, mutta yksi asia maista hänen mielestään yhdistää: valtioissa ei toimita riittäväällä tasolla vastuullisten ruokavalintojen edistämiseksi.

”Ihmiset eivät tiedä, kuinka heidän ruokailutottumuksensa vaikuttavat ilmastoon. Siitä syystä koen olevani aktivisti, joka voi muuttaa asioita”, Oladoja sanoo.

Portugalilainen **Henrique Leonardo** kokee kotimaassaan erityisesti nuorten suhtautumisen ruokaan muuttuneen ympäristöystävällisemmäksi. Samaan aikaan hän on kuitenkin huolissaan vanhempien sukupolvien ja poliittisten päättäjien muutoshaluttomuudesta.

”Youth Summitissa olen kuitenkin ymmärtänyt, että minulla ja muilla nuorilla on paljon enemmän valtaa vaikuttaa näihin teemoihin kuin olen aiemmin ajatellut”, Leonardo sanoo.

Suomen WWF Nuoriin kuuluva **Elsa Ropponen** pääsi paikallisena kertomaan muille nuorille suomalaisesta ruokakulttuurista, joka herätti keskustelua muun muassa monille ennestään vieraan ruoka- hetken, iltapalan, lomassa.

Ympäristötaloutta opiskeleva Ropponen kertoo myös itse saaneensa tapahtumasta innostavia uusia oppeja.

”Vaikutuini erityisesti brasilialaisen vegeanikokin esityksestä. Hän antoi paljon hyödyllisiä vinkkejä vastuulliseen ruuanlaittoon, esimerkiksi miten maustaa kasvisruokaa. Näitä vinkkejä haluan myös itse hyödyntää kotona.”

Oladoja, Leonardo ja Ropponen ovat yhtä mieltä siitä, että tapahtumassa käydyt keskustelut samanikäisten mutta hyvin erilaisista taustoista tulevien nuorten kanssa tarjosivat paljon uusia oivalluksia. ■

Tukijapalvelu

Puhelin: 040 192 3112,
avoinna arkisin klo 9–16
Sähköposti: tukija@wwf.fi
Osoite: WWF Suomi, tukijapalvelu,
Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
wwf.fi/tukijapalvelu

Lahjoitustili:
FI41 1572 3000 0111 89
BIC (Swift) NDEAFIHH
MobilePay-lahjoitus-
numero: 24620

© ANNI FÄSINEN / WWF

Kilautetaan kummille!

Puhelimeen vastasi **Joonas**, joka on ollut Sademetsä-kummina vuodesta 2018.

Mikä sai sinut liittymään kummiksi? ”Luonto on elintärkeää niin ihmisille kuin eläimille. Tuskailen sitä, millä tahdilla tuhoamme luontoa. WWF-kummius tuntui hyvältä tavalla auttaa.”

Miksi valitsit juuri Sademetsä-kummiuden? ”Sademetsiä tuhotaan hurjaa vauhtia, ja se huolestuttaa minua.”

Mikä on lempipaikkasi luonnossa ja miksi? ”Kotipuolellani on yksi auringonottoaika, johon menen aina kesäisin rentoutumaan. Se sijaitsee kaukana kaikesta metsän keskellä.”

Kiitos tukijoillemme kuluneesta vuodesta

Tämä vuosi on ollut monille taloudellisesti haastava. Lämmin kiitos siitä, että olet pysynyt tukijanamme. Luonnonsuojelussa tuloksia saavutetaan usein pitkäjänteisen työn kautta, ja siihen tarvitsemme säännöllistä apua. Jatketaan yhdessä tulevanakin vuotena. Hyvää joulua ja toiveikasta uutta vuotta!

KURKKA KAUPPAAN!

WWF-TUOTTEITA
OSTAMALLA TUET
TYÖTÄMME LUONNON
HYVÄKSI.

Näy vuoden pimeimpänä aikana

WWF-heijastinliivillä varmistat, että sinut huomataan ulkona talvellakin. Liivi ja heijastimet ovat myös loistavia lahjaideoita! Tilaa omasi verkkokaupastamme ja tue samalla WWF:n luonnonsuojelutyötä:

kauppa.wwf.fi

© ANNI FÄSINEN / WWF

JOULUN LAHAVINKIT LUONNONYSTÄVILLE

Listasimme lahjavinkit, jotka ilahduttavat läheistäsi ja samalla auttavat luontoa.

Kummius joululahjaksi

Tee läheisestäsi luonnonsuojelija ja anna hänelle lahjaksi WWF:n kummius. Voit valita sopivimman suojelukohteen seitsemästä eri vaihtoehdosta. Pidämme lahjan saajan ajan tasalla neljä kertaa vuodessa ilmestyvällä WWF-lehdellä ja mielenkiintoisilla kummiuutisilla.

wwf.fi/lahjakummi

Joulutervehdykset luonnon hyväksi

Lähetä luonnonsuojelua tukevat aineettomat joulutervehdykset sähköisissä kanavissa. Näin muistat kauanakin asuvia ystäviä ja sukulaisia. Helppoa, vaivatonta ja nopeaa!

wwf.fi/joulu

Panda-aiheiset lahjat verkkokaupasta

Kurkkaa WWF-verkkokauppaan, kun pohdit joululahjoja ja haluat tukea myös luonnonsuojelua! Kangaskassi ja panda-t-paita ovat klassikoita, jotka varmasti päätyvät käyttöön. Kun teet tilauksen viimeistään sunnuntaina 17.12., paketti ehtii perille ennen aattoa. Yli 50 euron tilauksista ei laskuteta postikuluja.

kauppa.wwf.fi

Joulukeräys luonnolle

Jos et itse toivo lahjoja, voit perustaa omakeräyksen ja pyytää läheisiäsi lahjoittamaan luonnonsuojelulle lahjaostosten sijaan. Perustat keräyksen nopeasti ja helposti Facebookin varainkeräysokalulla tai osoitteessa:

oma.wwf.fi

Aineettomuuden

KEVEYS

TEKSTI JA KUVA SAANA HELMI

Suvi Sippo antaa läheisilleen vain aineettomia tai itsetehtyjä lahjoja. Juhlapyhistä häviää stressi, kun aineettoman lahjan voi hankkia vaivattomasti viime metreillä: ”Kerran ostin WWF-kummiuden lahjaksi vasta menomatkalla juhliin.”

Espoolainen **Suvi Sippo** ei osta juuri mitään uutena, vaan korjaa tai muokkaa siitä, mitä kotona jo on. Lahjaksi hän keksii aina jotakin käytettyä, itsetehtyä tai aineetonta. Hänen kokemuksensa mukaan aineeton lahja on usein materiaa merkityksellisempi.

”Kaikilla meillä on jo liikaa tavaraa. Jos lapsi saa kymmenen uutta lelua, ne unohtuvat nopeasti. Sen sijaan yhteinen tekeminen läheisten kanssa voi olla unohtumaton kokemus.”

Sippo on antanut useasti läheisilleen lahjaksi WWF-kummiuden. Se on tuntunut nuoremmillekin päivänsankareille tarpeeksi konkreettiselta.

”Olen kertonut yhdeksänvuotiaalle kummipojalleni, että nyt hänestä on tullut näiden tiettyjen eläinlajien suojelija. Hän on lukenut myös kotiin saapuvaa WWF-lehteä.”

Omien lasten syntymäpäiväkutsuihin Sippo kirjoittaa, ettei lahjoja tarvitse tuoda. Ratkaisu säästää paitsi luontoa myös aikaa ja rahaa.

”Päiväkotikavereiden kutsuissa on nykyisin sama ohjeistus”, Sippo lisää.

Luonnon hyvinvointi on aina ollut Sipolle tärkeää, mutta parin vuoden takainen, hallitustenvälisen

ilmastopaneeli IPCC:n raportti sai hänet vielä syvemmin pohtimaan, mitä arjessa voisi tehdä entistä kestävämmiin.

Kysyttäessä ideoita kestäviin lahjoihin, Sippo kaivaa esiin puhelimensa muistion ja sinne kirjaamansa hyvät lahjavinkit. Yksi listan lahjoista on erityisen kaunis: jokin oma taito, jota läheisellä ei ole.

”Olen esimerkiksi antanut läheiselleni lahjakortin, jolla lupaan korjata heidän rikkiäisiä vaatteitaan. Ompelutaitoni hyödyttää läheisiäni arjessa.”

Joskus Sippo miettii juhlapyhäksi teeman, johon kaikkien perheenjäsenten lahjat liittyvät. Teema voi olla esimerkiksi meri, jolloin kaikki saavat lahjaksi lahjoituksen Itämerelle. Tämän vuoden joulua hän ei ole vielä miettinyt, sillä aineettomat lahjat hoituvat minuuteissa.

”Kerran ostin WWF-kummiuden lahjaksi vasta menomatkalla juhliin.” ■

Monet Sipon lahjaideoista liittyvät arkiisiin asioihin. Silloin voi olla varma, ettei lahja jää käyttämättä.

- Ruokakassipalvelu kotiin
- Omatekoiset kestokauppakassit
- Siivouspalvelun lahjakortti
- Resepti ja ruoka-ainekset
- Itseleivottu leipä

Ilahduta WWF:n joulukorteilla!

Sähköinen joulutervehdys on vaivaton tapa muistaa kaukanakin asuvia läheisiä. Lahjoituksella tuet työtämme luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi. Valitse erilaisista joulukorttipaketeista mieleisin. Kortit ovat saatavilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

wwf.fi/joulu

